

**A Gödöllői Waldorf Általános Iskola
és Alapfokú Művészeti Iskola**

Pedagógiai program

Bevezető

Tisztelt Olvasó!

A Gödöllői Waldorf Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programját olvashatja a következő oldalakon.

A pedagógiai program két részből áll: az iskolánk alapvető célkitűzéseit tartalmazó nevelési programból és a helyi tantervként elfogadott Waldorf-kerettantervből. E két rész nehezen elkülöníthető, hiszen az oktatási-nevelési folyamat elválaszthatatlan egymástól. Ezért jelennek meg a nevelési programban tantárgyi konkrétumok, vagy épp a helyi tantervben a legfontosabb nevelési célkitűzések.

A Waldorf-pedagógia 1919 óta gyakorolt reformpedagógia, megalapítója Rudolf Steiner. Az első Waldorf-iskolát Stuttgartban (Németország) nyitották meg, a Waldorf-Astoria Cigarettagyár munkásainak gyermekei számára.

A képzés tartalmát és módszereit a gyermekek fejlődéséből és annak változásaiból meríti és teszi gyakorlattá. A Waldorf-iskola gyermek- és személyiségközpontú, képességfejlesztő iskola, melyben a művészeti és gyakorlati készségek fejlesztése azonos súlyú a közismereti képzéssel. A tanítás a hagyományos tantárgyak nagy részében epochális - tömbösített, időszakos - jelleggel folyik.

A nevelési tartalmak kialakításában a kezdetektől fontos szerep jut a környezeti és közösségi nevelésnek, melyek meghatározzák gyermekeink későbbi életét. Mindezek elképzelhetetlenek a megfelelő szülői hozzáállás és segítség nélkül.

Egy pedagógiai program kialakításánál sokkal fontosabb annak megvalósulása, s ez mindannyiunk - diákok, szülők, tanárok - közös munkája révén érhető el.

Jelen pedagógiai programot a Gödöllői Waldorf Általános Iskola és AMI Tanári Kollégiuma készítette a Magyar Waldorf Kerettanterv alapján.

Gödöllő, 2014.08.26.

Nevelési program

Tartalom

Iskolánk rövid története	4
Pedagógiai alapelvek, célok, feladatok.....	5
A pedagógusok helyi intézményi feladatai	8
1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	11
2. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	12
3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	17
4. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	19
5. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység	20
6. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	21
7. Gyermekek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	22
A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai.....	24
A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái.....	24
Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	28
Tanulmányok alatti vizsgák rendje.....	29
A tanulók felvételének és elbocsátásának rendje	29
1. A Felvételi rendje	30
2. Elbocsátás az iskolából	33
A magántanulóságról	35
Értékelés	35

ISKOLÁNK RÖVID TÖRTÉNETE

Rudolf Steiner halála után (1925) folytatódott az általa elindított pedagógiai mozgalom. Ennek eredményeként 1926-ban Budapesten is létrejött egy Waldorf-iskola, melynek működése rövid ideig tartott. Új iskolák, más alternatív pedagógiájú iskolához hasonlóan csak a rendszerváltozás után alakulhattak.

A gödöllői Waldorf iskola 1991 szeptemberében indult egy első osztállyal. Az indulás feltétele volt - a törvényi engedélyen túl - hogy legyen képzett waldorf-tanító, és nagy tapasztalatú - külföldi alapító - tanácsadó tanár, valamint egy olyan Szülői Kör, mely rendszeresen foglalkozott a Waldorf-pedagógia elméletével és gyakorlatával.

Az alapítás éve óta minden évben egy-egy új első osztállyal bővült az iskola. Az épület, melyben a tanítás elkezdődött, idővel kicsivé vált, ezért 1996-ban jelenlegi helyünkre költöztünk. Ebben az épületben lehetőségünk van a 13 évfolyamos iskola megvalósítására.

Iskolánk 13 évfolyamos egységes iskola, az érettségire ill. a felsőoktatási intézményekbe történő felvételi vizsgákra való felkészítés a 13. évfolyamon valósul majd meg. 2003 szeptemberében kezdte meg tanulmányait az első 13. osztályunk.

Az iskola családi hangulatához hozzájárul, hogy évfolyamonként egy osztály van.

Miután a 13. évfolyam már az érettségit készíti elő, így igazi határkőnek tekinthető a 12. évfolyam, melynek sikeres elvégzéséhez egy ún. éves munkát kell a diákoknak elkészíteniük és előadniuk. A 2002/2003-as tanév ezért lett fontos iskolánk életében, hiszen ekkor került sor először a 12. osztályos éves munkák előadására, melyeket nem véletlenül nevezünk összefoglalóan „Waldorf-érettséginek”.

Az iskolánk gimnáziumrészének működését a 2013-2014 es tanévtől felfüggesztettük.

PEDAGÓGIAI ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK

"Nem az a feladatunk, hogy a felnövekvő generációnak meggyőződéseket közvetítsünk. Hozzá kell segítenünk, hogy a saját ítélő erejét, a saját felfogóképességét használja. Tanuljon meg a saját szemével nézni a világban." (Rudolf Steiner)

Szabadságra nevelés

A Waldorf-iskola a ma fiataljait úgy neveli és tanítja, hogy a társadalom más tagjaival együtt szabad közösséget legyenek képesek alkotni, megfelelően a kor kérdéseinek, kihívásainak. A fiatalokat szabadságra és önálló felelősségtudatra „iskolázza”, vagyis olyan individuumokat kívánunk nevelni, akik szabadságukkal felelősen képesek bánni, akik szociálisan érzékenyek. Pedagógiánk ezért fontosnak tartja, hogy a gyermekekben alapvetően meglévő, a környezetük és a világ iránti nyitottságot ápolja illetve megőrizze.

A Waldorf-iskola az oktatásban és a nevelésben szabad művészi folyamatot, alkotó együttműködést lát az egyes emberek és ezáltal a társadalom fejlődése érdekében.

A lelki egyensúly megteremtése illetve megőrzése

Világunk sok szempontból átmeneti kornak tekinthető, melyben a családokra sokszor nagy teher nehezedik. Helyüket jól megálló, a konfliktusokat bíró, alkotó, nagy teljesítményekre képes felnőtteket szeretnénk nevelni, ehhez azonban fontosnak tartjuk a kiegyensúlyozott, derűs, fantáziagazdag belső megóvását ill. megteremtését, melynek eszköze elsősorban a művészeti tevékenység és az egyes gyermekek fejlődésének megfelelő tempójú oktatás. Az a célunk, hogy kreatív, a problémákra érzékeny és azokat jól megoldani képes fiatalok kerüljenek ki iskolánkból.

A személyiség kibontakozása

Minden gyermek személyiségében rejtélyként áll előttünk mikor iskolába lép, feladatunk, hogy az évek folyamán egyre közelebb kerüljünk megfektetéséhez. Belső erőit, képességeit egyéni módon lehet kibontakoztatni, felszabadítani. Az iskolánkban tanított tantárgyakat nem pusztán elsajátítandó ismeretanyagként tartjuk, hanem eszköznek arra, hogy ezek a folyamatok egészséges irányba alakulhassanak. A nevelési program és a tanterv a Waldorf-iskolában nem recept, hanem organikus

rendszer, amely a Waldorf-pedagógia emberképét és a gyermek fejlődését tükrözi.

Az érzelmi intelligencia fejlesztése

Miért kell egyáltalán iskolába járni? Ennek a kérdésnek a megválaszolásához meg kell figyelünk, aki iskolába jár: a gyereket.

Ha megfigyeljük 3. életévükig a kisgyermeket, azt tapasztaljuk, hogy hatalmas intelligenciával jönnek erre a világra. Tekintsük az intelligenciát potenciális szellemi képességnek; a gyerekek igen hamar megtanulnak beszélni, azaz elsajátítanak egy nyelvet, anélkül, hogy gondolkodni tudnának. Aki idegen nyelvet tanult, az tapasztalta, hogy ez nem könnyű feladat; sok gyakorlást, mechanikus tanulást kíván, de anyanyelvi szinten, fáradság nélkül megtanulni beszélni - ez csak a csecsemők és kisgyermekek sajátja. Ám a kisgyermek intelligenciája nem merül ki a nyelvi intelligenciában, hiszen az egész őt körülvevő világot megtanulja: felismer személyeket, helyeket - azaz emlékszik; egyre bonyolultabb játékszerekkel játszik - azaz ügyeskedik, fejlődik a praktikus intelligenciája - s ahogy a mozgása fejlődik, egyre pontosabb elképzelései lesznek a térről.

Az intelligenciastruktúra kutatói ma egy olyan modellt használnak tudományos munkájukhoz, amely 120 féle, egymástól elkülöníthető intelligenciateljesítményt tartalmaz.

A fent leírtak figyelembevételével azt is mondhatjuk: ha egy gyerek ilyen széles lehetőségeket hordoz magában, akkor azért járjon iskolába, hogy minél több irányban kibontakozhasson, s hogy ebben a folyamatban megtalálja azokat a területeket, irányokat, melyek az ő individuális fejlődésének, egyéniségének leginkább megfelelnek.

120 intelligenciafaktor azonban a gyakorlati életben, a tanításban nehezen megfogható.

Sokkal könnyebben kezelhető a kutatók által „folyékony intelligenciának” ill. „kristályos intelligenciának” nevezett tendenciák figyelembe vétele.

A kisgyerek ezek közül a még megformálatlan intelligenciával rendelkezik; ő az, akiből még bármi lehet. Ha azt tűztük ki célul magunk elé, hogy a Waldorf-iskolában olyan személyiségeket nevelünk, akik szabadon képesek élni és dolgozni a társadalomban, akik egyéni képességeiket állandóan tovább akarják - és tudják - fejleszteni, akik képesek intuitíven és kreatívan dolgozni, akik toleránsak és szociálisan érzékenyek, akkor nyilvánvaló, hogy ezt a célt a „folyékony intelligencia” fejlesztésével érhetjük el.

Vizsgáljuk most ezt a témát Waldorf-pedagógiai szempontból. Ebben az emberképben az ismeretszerzés tekintetében fontos helyet kap az akaraterzés-gondolkodás hármassága. megfigyelhetjük ezt az imént említett 0-3

éves életkorban is. Láthatjuk, ahogy a csecsemő a kiságyban el akarja érni a csörgőt, meg akar fordulni, fel akar ülni, sőt állni. Egy és két éves kora között, amikor megtanul járni, rengeteg új tapasztalatot szerez tapintás, látás, hallás, hőérzékelés, ízlelés, egyensúlyérzés útján, s ezek a tapasztalatok az érzékszervek által közvetített érzések útján érik a gyermeket. Majd pedig a már megindult beszédfejlődés kerül előtérbe, a gyerek már nemcsak megért bármit, amit mondanak neki, hanem kommunikációja is egyre inkább a verbális kommunikáció irányába tolódik el, s ekkor a gondolkodásának fejlődésében is jelentős előrelépést figyelhetünk meg.

Az akarat-érzés-gondolkodás hármassága érvényesül az ember fejlődésében megfigyelhető nagy, hét éves periódusokban is. Így a kisgyerekekre elsősorban az akarat jellemző, ami például abban nyilvánul meg erőteljesen, hogy a gyerek mindent le akar utánózni, amit a környezetében tapasztal. A következő fejlődési szakaszra, amikor az utánzás szerepe egyre csökken, az érzés uralma lesz a jellemző; és csak a harmadik szakaszban, 14 éves kor után az absztrakt gondolkodás, a „kristályos intelligencia”.

Ezt a kristályosodási folyamatot azonban elő kell készíteni.

Ezt az organikus fejlődést veszi figyelembe a Waldorf-pedagógia az iskolázás 13 éve alatt. Az alsó iskolaévekben elsősorban az érzelmi intelligenciát fejlesztjük, a tanítás során konkrét ismeretek nyújtásával olyan „kristály szemcséket” adunk a gyerekeknek, melyek köré a középiskolai évek során kikristályosodhat az absztrakt gondolkodás, az önálló ítéletalkotás képessége.

Az érzelmi intelligencia fejlődését legjobban a mesék, elbeszélések szolgálják, melyek elsőtől nyolcadik osztályig a Waldorf-iskolai nevelés-tanítás gerincét képezik.

PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK, ELJÁRÁSOK

Emberkép és tanítás

Az iskola pedagógiai módszere a Rudolf Steiner által megfogalmazott emberképen alapul. Ennek értelmében a gyereket - a fejlődő embert - testi-lelki-szellemi egységnek tekintjük. A gyerek akarat-érzelmi és gondolati élete egymással harmóniában kell, hogy fejlődjön; a gyerek életkori sajátosságaitól függ, hogy ez a fejlődés hogyan történhet.

A Waldorf-pedagógia a gyermek fejlődésében nagy, hét éves szakaszokat állapít meg, melyeken belül természetesen több kisebb szakaszt is figyelembe vesz.

Az első hétéves szakasz vége felé kerül a gyerek iskolaérett korbá. Így az iskolázás első része a gyermek második hétéves periódusára esik. Ezen belül két szakaszt különítünk el a nevelésben és tanításban: az alsó tagozatot (1-4. osztály), és a középtagozatot (5-8. osztály). A felső tagozat a 9-13. osztályt foglalja magába.

A nevelési-tanítási folyamat módszerét, tananyagát és szervezését a gyerek életkori sajátosságai szabják meg. Testileg elsősorban az, hogy az iskolás gyermeknek sok ritmikus mozgásra van szüksége. Lelkileg-szellemileg pedig arra, hogy érzelmi biztonságban tudjanak tanulni. Absztrakt, elvont ismereteket csak a 6. osztálytól kezdve fokozatosan tanítunk a gyerekeknek.

A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

Az osztálytanítói rendszer

A Waldorf-iskola egyik jellemvonása a tanítvány és a tanár közötti mély, személyes kapcsolat. Az osztálytanító az a személy, aki a gyermek számára a tudás megszemélyesítője, az ismeretek forrása. Nyolc éven keresztül (ideális esetben) minden reggel együtt kezdenek, együtt haladnak végig az ismeretszerzés különböző fokain, hogy azután a 9. osztálytól már szaktanárok kezei alatt alakuljon tovább tudásuk, személyiségük.

Az osztálytanító az általa tanított tárgyakhoz sokszor kap segítséget a téma felső tagozatos szaktanárától, de iskolánkban az is gyakorlat, hogy egy-egy epochát már ez a szaktanár tart meg az alsóbb osztályokban is. A 9-12. osztályban az osztály életének szervezési feladatait az osztálykísérő látja el, ugyanakkor az időközben ifjú emberekké vált gyermekek pártfogó tanárt választhatnak személyes problémáik segítésére.

A tananyag megformálása és az oktatási folyamat

Iskolánkban a közismereti tárgyak döntő részének oktatása epochálisan folyik a reggeli főoktatás (8.00-10.00) keretében. Ennek felépítése egyfajta lelki-szellemi ki- és belégzés. Az órák általában kötetlen beszélgetéssel kezdődnek, majd a tanár és a gyermekek közösen elmondják a reggeli fohászt. Ezt követik a bizonyítványversek. A főoktatás következő tagja a ritmikus rész, amelyeknek különböző életkorokban más és más funkciója van. A következő szakaszban az epocha témájában mélyülnek el a gyerekek, ezután pedig újabb aktív rész következik. A

főoktatás végét mese, történet vagy életrajz zárja, az osztály életkorának megfelelően. A szünetet a különböző szakórák követik.

A főoktatást az első 8 évben általában az osztálytanító tartja, a 9. osztálytól pedig szaktanárok.

A gyermek különböző fejlődési szakaszában a tananyag tartalma, megformálása és minősége is más és más kell, hogy legyen. Ezt mutatják be a következő pontok.

1. Epochák

Az első 3 osztályban eleven képeken keresztül tanítjuk a gyermekeket írásra, olvasásra, számolásra. A gyermekek belülről élik át ezen képek tartalmát. Ekkor a tanítás erősen kötődik a mozgáshoz, az együttes, közös ritmikus tevékenységhez (éneklés, versmondás). A fantáziával telített, mesés, játékos megközelítés a jellemző a gyermekek utánzási képességére alapozottan. Példa erre az írás tanítását megelőző formarajz, amikor a gyermekek a tanító által rajzolt formákat utánozzák, és ezáltal szereznek gyakorlatot pl. a karmozgás terén. A későbbiekben a betűk bevezetését is megelőzik a betűkhöz fűződő mesék, színes ábrák, rajzok. Mindez ráérősen, a gyerekek egyéni fejlődésének megfelelően halad. Az első három év epochálisan oktatott tantárgyai az írás, olvasás, számolás és az írást segítő formarajz. Ugyanakkor megjelennek a természetismeret és a nyelvtan alapjai is.

A 4-6. osztályban már kívülről is képes szemlélni az őt körülvevő világot, ennek tantervi megnyilvánulásai pl. a falusi élet, a mesterségek-, a házépítés-epocha. Az előző évek tantárgyain kívül megjelenik a nyelvtan, történelem, földrajz, természettan, geometria, fizika, honismeret.

A 7. és 8. osztály tájékán a tudományos ismeretszerzés alapelemei is megjelennek, de nem az elméleteken és a definíciókon van a hangsúly, hanem a megismerés feletti örömen. Ezeknek az éveknek újonnan belépő, epochálisan tanított tárgyai a kémia, biológia, csillagászat.

A 9.-12. osztályban a jól megformált képekből kinőtt fogalmak veszik át a szerepet, ekkor a tanulók az okokat, összefüggéseket kutatják. Az epochák új tantárgyaként jelenik meg a művészet- és zenetörténet.

2. Szakórák

A főoktatás után a szakórák következnek, melyek heti rendszerességgel vannak jelen az órarendben. Olyan tárgyakat tanítunk ezeken az órákon, melyek rendszeres gyakorlást igényelnek. A szakórák legtöbbször eleinte az osztálytanító tartja, később fokozatosan lépnek be a szaktanárok. Az alsóbb osztályokban ének-zene, idegen nyelvek, játékos torna, rajz, furulya, euritmia, kézimunka, festés, valamint a szabadvallás oktatás - mely utóbbi fakultatív tantárgy - tanítása zajlik ilyen módon. A felsőbb évfolyamokon ezek mellett megjelennek a kézműves tantárgyak

(fafaragás, rézművesség, szövés, kosárfonás), matematika, anyanyelv és irodalom, beszédművelés, dráma, hangszeres órák.

3. Tanórákon kívüli foglalkozások

A tanulók érdeklődése és igénye szerint az iskola tanórán kívüli foglalkozásokat szervez. Az ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket a szülők biztosítják.

Iskolánkban van napközis foglalkozás, melyen a gyerekek a szülőkkel való egyeztetés után vehetnek részt.

Diákköri foglalkozásokat, melyek a Waldorf-pedagógia céljaival egyeztethetők, a tanulók igényeinek, és az iskola lehetőségeinek figyelembevételével szervezünk.

Ötödikes diákjaink részt vesznek az évente megrendezésre kerülő waldorf iskolások görög olimpiáján.

Minden osztály szervez osztálykirándulást, melyeket év közben további kirándulások, „színház-”, múzeumlátogatások egészítenek ki.

Iskolánk életét áthatja a keresztény szellemiség, melyek ünnepei egyúttal kiemelkedő eseményei. Hangsúlyozzuk azonban, hogy az iskola nem tartozik semmiféle felekezethez, egyházi szervezettel rendelkező vallási irányzathoz.

A tanítási órákon kívül az osztálytanítók rendszeresen szerveznek olyan foglalkozásokat, melyek valamilyen módon szorosan kapcsolódnak az epocha témájához: mezőgazdasági, ipari, szociális, szakmai gyakorlatok, földmérés.

4. A tanulók önálló munkája

A gyermekek iskolában és iskolán kívül végzett munkája a 13 év során fokozatosan épül fel. Az első évben még majdnem mindent a tanár irányításával végeznek, otthoni feladat még nincs, vagy csak játékos formájú. Az évek során az elvégzett feladatok feletti öröm már lehetővé teszi, hogy otthon is képesek legyenek önállóan dolgozni. Mivel a Waldorf-iskolákban pedagógiai megfontolásból nem használunk tankönyveket, így a gyermekeknek maguknak kell elkészíteniük azokat a füzeteket, amelyekből tanulnak. Ennek elkészítéséhez nemcsak az órai figyelem szükséges, hanem esztétikai érzék és odaadás. A nagyobb osztályokban gyakran kell önálló beszámolókat tartaniuk, ezek forrását részben az osztály könyvtára, részben a gyerekek által látogatott nagyobb könyvtárak, részben otthoni könyveik adják. A 9-13. osztályban olyan szintű füzeteket kell összeállítaniuk az órán elhangzottak ill. önálló kutatásuk révén, amely alapul szolgálhat egy későbbi érettségi- vagy felvételi vizsgára való felkészülésnek.

12. évben jutnak el az önálló munka olyan fokára, hogy egy ún. éves munkát is képesek elkészíteni, előadni. Ennek során egy önállóan kiválasztott témában kell egy teljes éven át elmélyedniük, majd tevékenységük eredményét az iskola közössége előtt bemutatni. Az első osztályokra jellemző vezetettség tehát fokozatosan alakul át teljes önállósággá.

1. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

A Waldorf-pedagógia alapvető céljai között szerepel a személyiségfejlesztés. Feladatunk, hogy iskolánkban a gyerekekből olyan embereket neveljünk, akik tudnak megfelelően élni szabadságukkal, akik önállóan, felelősen gondolkodnak, akik szociális érzékenységgel tudnak cselekedni mások érdekében és nyitottak környezetük és a világ felé.

Miután a Waldorf-pedagógia személyiségközpontú pedagógiai irányzat, így a személyiségfejlesztéssel kapcsolatban az alapvető pedagógiai céljaink, feladataink fogalmazódnak meg.

Legfőbb feladatunk, hogy a diákok fejlődésében figyelembe vegyük az életkori sajátosságokat. Ennek megfelelően alakítjuk a tananyag tartalmát, mennyiségét és a pedagógiai módszereket.

Figyelembe vesszük, hogy a gyerekek egészséges fejlődéséhez biztosítani kell a tevékenységek különböző formáit, törekedni kell arra, hogy minden napnak meglegyen a „ritmusa”.

Iskolánkban a gyakorlati készségek fejlesztése azonos súlyú a közismereti képzéssel. A rajz, ének, kézművesség, kézimunka ugyanúgy részei az órarendnek, mint a közismereti tárgyak.

A személyiség kifermálódásában fontos szerep jut az egészséges életmód kialakításának. Ezért van szükség a mindennapi mozgásra is. A testnevelés órák mellett a bothmer-gimnasztika és az eurytmia is a tanterv része.

Az epochális oktatás felépítése, ahogyan azt már korábban jeleztük „egyfajta szellemi-lelki ki- és belégzés”. A gyermeket fizikai-szellemi-lelki egységként kezeljük, így nem elegendő az oktatás folyamán a „fejlet” megszólítani, a gondolati élet mellett az akarati és érzelmi valót is figyelembe kell vennünk. Egészséges fejlődés csak az előbbieket harmóniája révén valósulhat meg.

Fontos eleme a személyiségfejlesztésnek a diákok önművelése, önkifejezése. Ezt segítik az önálló kutatást igénylő munkák a felső tagozaton (9-13. osztály), de erre ad lehetőséget minden osztályban a drámaoktatás, valamint a kézműves órák. Különleges helye van ezen belül

is a drámának: a szituációs játékok, a színdarabok szerep-megvalósításai segítik a diákok önkifejezését.

Az önálló munka legegységesebb megvalósulási formája a már említett 12. osztályos éves munka, mely szintén összetett: írott és gyakorlati formája mellett fontos része az előadás.

A Waldorf-pedagógia alapvető feladata, hogy a tanulóinkat hozzásegítsük saját ítélő- és felfogóképességének használatához. Ahogy Steiner fogalmazott: „Képességeket ébresszünk fel és ne meggyőződéseket közvetítsünk.” Célunk, hogy saját nézőpontot, önálló szemléletet alakítsanak ki. Ez valósul meg a tanítási tartalmakban és módszerekben is.

Ennek értelmében az önálló véleménynyilvánításnak van tere az órákon. A diákönkormányzat is lehetőséget ad arra, hogy a tanulók az iskolát érintő kérdésekben elmondják véleményüket. Lehetőség nyílik programok szervezésére, iskolát érintő változások kezdeményezésére. Ezeket a tanári konferencia elé kell terjeszteni.

Egészséges fejlődés csak megfelelő környezetben, közösségben valósulhat meg. Ezért fontos a jó közösségi élet kialakítása, programok szervezése. Ezt szolgálják közösen tartott ünnepeink, melyek az egész iskolát összefogják. Az egyes osztályok összetartásában fontos szerep jut az évente előadott színdarabnak és a különböző osztályprogramoknak (pl. osztálykirándulás).

Külön szót érdemel a személyiségfejlesztésen belül a tehetség és képességek kibontakozását, valamint a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programokat, melyekről a későbbiekben esik szó.

2. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Az egészségnevelésben is célunk, hogy a gyermeket fizikai - lelki - szellemi egységként kezeljük. Ugyanolyan figyelmet kell szentelnünk a testi, mint a szellemi - lelki egészségre.

Az egészségnevelésen belül különböző alapeladatokat különíthetünk el:

- balesetmegelőzés
- megfelelő környezet kialakítása: megfelelő higiénés viszonyok, balesetvédelmi előírások betartása stb.
- a fizikai-lelki-szellemi egyensúly megteremtése, túlterheltség elkerülése
- egészséges életmódra nevelés: helyes táplálkozás, rendszeres mozgás stb.
- preventív medicina - ezen belül az iskola egészségügyi ellátásának biztosítása

Balesetmegelőzés, az iskola higiénés és munkavédelmi körülményeinek megteremtése

A megfelelő oktatási körülmények kialakításánál talán a legalapvetőbb az iskola épületének tisztasága, a higiénia. Erről a diákok, szülők, a gondnok és a takarítók gondoskodnak. Fontos, hogy a rend, a tisztaság megteremtésében a diákok is részt vegyenek, s így is természetessé váljon számukra.

A másik fontos tényező a munkavédelmi körülmények kialakítása. Az iskola berendezési tárgyai ehhez igazodnak. Az egyes tantárgyak szerint is különböznek a baleset megelőzés formái. Az irodalom vagy történelem órák során sokkal kisebb a lehetőség a balesetekre, mint fizika, kémia, testnevelés vagy kézműves órákon.

A fizikai-kémiai kísérletek megszervezése a szaktanár feladata. Fontos gondoskodni a kísérletekben használt eszközök és anyagok megfelelő tárolásáról (szertár), és a tanári felügyeletről a kísérletek elvégzése alatt.

A testnevelés és egyéb mozgás órák során is érhetik sérülések a diákokat. Ennek megelőzésében a szaktanárnak fontos szerepe van. A használt eszközök, sportszerek állapotának rendszeres ellenőrzése, a megfelelő bemelegítés, a feladatok előtti eligazítás, a szabályok ismertetése egyaránt szükséges.

A kézműves órákon fa-, kő-, bőr- és fémmegmunkálásra is sor kerül. A munkafolyamatok odafigyelést, az eszközök megfelelő használatát, s gyakran nagyobb erő kifejtést is igényelnek. A szaktanár feladata a megfelelő anyagok kiválasztása, előkészítése, az eszközök biztosítása, használatuk bemutatása, valamint a megfelelő védőfelszerelésről való gondoskodás. Emellett fontos szerepe van a pontos eligazításnak is, mellyel a sérülések nagy része elkerülhető.

Fizikai - lelki - szellemi megterhelés az iskolában

A balesetek megelőzése, a test védelme mellett ugyanolyan fontos, hogy a gyermekeket lelki sérülések se ériék. A túlzott szellemi megterhelés, a versenyhelyzet súlyos lelki problémákat, sőt akár testi megbetegedést is eredményezhet. Iskolánkban ezért cél a stresszmentes közeg megteremtése. A különböző tevékenységi formákban mindenki megtalálhatja a neki leginkább megfelelőt. Nincs osztályozás egészen 11. osztályig, s a diákok ekkor is kapnak évi munkájukról szöveges értékelést.

Iskolánk nem teljesítmény-, hanem gyermekközpontú, s így nem alakul ki verseny. A nevelési program külön fejezetben foglalkozik a tanulási kudarcnak kitett tanulók és a beilleszkedési zavarokkal küzdők helyzetével, s az ezzel kapcsolatos iskolai nevelési feladatokkal. Az ezen a

téren felmerülő problémák megoldásában fontos szerepe van az osztálytanítóknak/osztálykísérőknek, valamint a nagyobbaknál a választott mentortanárnak. Lehetőség van emellett gyermekmegbeszélésekre a tanári konferencián, ahol minden szaktanár és iskolánk pszichológusa is elmondja tapasztalatait, véleményét, megoldási javaslatait.

A fizikai megterhelésnél ugyanúgy figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat, mint a szellemi megterhelés tekintetében. A „versenyt” illetően is ugyanazt mondhatjuk el, mint a fentiekben, hiszen a testnevelésben is célunk a mozgás öröme, annak megszerettetése és nem a teljesítmény.

A Waldorf-pedagógia sajátossága mindezek mellett, hogy nemcsak a nap folyamán változó órák, különböző tevékenységi formák által valósul meg a személyiségfejlesztés összetettsége, hanem az egyes órákon belül is.

Az egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmód kialakítása már kicsi kortól nagyon fontos. Természetesen ez ugyanúgy szülői, mint iskolai feladat. Szükséges a megfelelő szülői hozzáállás, hiszen ez a tanárok munkáját is segíti.

Az iskola feladata, hogy megteremtse a megfelelő higiénés körülményeket, megszervezze a takarítást, hisz nem mindegy, hogy a diákok milyen körülmények között tanulnak. A megfelelő és rendszeres tisztálkodás azonban elsősorban a szülő feladata, s ezért ennek a témának ugyanúgy helye van a szülői esteken, mint a helyes táplálkozási szokások kialakításának (pl. Mi legyen a tízórai?).

A nagyobbaknál az osztályórákon gyakran felmerülő kérdés az egészséges életmód. A megfelelő táplálkozási szokások, a rendszeres mozgás mellett megjelennek olyan - a környezeti neveléshez is kapcsolódó témák -, mint a környezetvédelem, a civilizációs ártalmak, de a felső tagozaton (9-12. osztály) különösen fontos, hogy a dohányzásról, az alkohol- és drogfogyasztásról, s azok hatásairól is essen szó.

Az egyes tantárgyak keretében is lehetőség nyílik az egészségnevelési témák tárgyalására. Következzen most néhány kiragadott példa:

- biológia: táplálkozás - mozgás, ezen belül: elhízás, tartás; gyógyszerek, gyógynövények, gyógy módok; különböző betegségek, okai, kezelése; alkohol-, drogfogyasztás, dohányzás és következményei; családtervezés, fogamzásgátlás; stressz; környezetszennyezés és hatásai; genetika; stb.
- kémia: táplálkozás - ételek összetevői, mesterséges színezékek, tartósítószer; gyógyszerek és hatásai; stb.

- földrajz: környezetszennyezés; globális felmelegedés; orvosmeteorológia; stb.
- történelem: éhínségek, higiénés viszonyok és járványok kapcsolata; technikai fejlődés és hatásai; gyorsuló életvitel - civilizációs ártalmak; háborúk következményei; pszichológiai hadviselés; stb.
- Az egyes tantárgyakon belül is kiemelt szerepe van a különböző mozgás óráknak:

Egyre több munkát lehet ülvé végezni, a tanulás pedig egyértelműen „székhez köti” a diákokat. A televíziózás, a számítógép használata közben pedig észre sem veszik a fiatalok, hogy órák óta nem mozogtak. Az iskolai nevelésben ezért is fontos szerep jut a testnevelésnek. Iskolánkban a hagyományos, máshol is tanított testnevelés órák mellett helyet kapnak a Waldorf-iskolákra jellemző mozgás órák is: a Bothmer-gimnasztika és az euritmia.

A Waldorf-pedagógia egyik alapja, hogy messzemenően figyelembe veszi az életkori sajátosságokat. A testnevelés órákon a gimnasztika, atlétika, szertorna olyan gyakorlatai jelennek meg, melyek az adott évfolyam számára a legmegfelelőbbek. Ebben nyújt segítséget a Bothmer-gimnasztika.

Az első Waldorf-iskola tornatanára volt Fritz von Bothmer gróf, aki olyan gimnasztikát dolgozott ki, melynek célja a „térélmény” elmélyítése és az akaraterő fejlesztése. Az első két osztályban még a játékoké, különösen a különböző körjátékoké a főszerep. Harmadik osztálytól már megkezdődik a torna, melynek gyakorlatait a gyerekek nemcsak végrehajtják, hanem maguk is találják ki. Nagy szerepe van ugyanis a fantáziának, hiszen a gyerekek állatokat, mesterségeket utánoznak, vagy egy képzeletbeli helyzet részeseivé válnak. Hatodik osztálytól egyre fontosabb a rendszeres mozgás, az ügyesség, az erő próbája. Fontos, hogy a gyakorlatok célja ne egymás legyőzése legyen, hanem a mozgás öröme. A Bothmer által kidolgozott gyakorlatrendszer akkor érthető meg igazán, ha látjuk, sőt ha tapasztaljuk, mi is történik egy órán, de talán az is segít, ha Bothmer egyik tanítványának visszaemlékezéséből idézünk:

„Érzékeltük, ahogy a környező tér erői hatnak ránk, és mozgásban kifejeződő akaratunk volt az ellenhatás... Másik élményem, ahogy éreztem testemben a nehézségi erőt. Mihelyt az >>egy pontba dőlés<< gyakorlata ezt tudatosította bennem, guruló mozdulattal ellenerőt gyűjtöttem, és egy rugalmas felugrással máris legyőztem a nehézségi erőt. Olyan hatású volt, mint egy egészséges felébredés felerősített formában. Óra után nemcsak frissebbek lettünk és kimelegedtünk, hanem a legnagyobb nyereség belső énkünknek ez a felserkentése volt a test ellenállásán.”

Ugyanilyen fontos tárgy a Waldorf-iskolákban az euritmia is. Ha egyszerűen szeretnénk megfogalmazni: az euritmia a nyelv hangzóira épülő művészet. Minden magánhangzónak és mássalhangzónak megvan ugyanis a maga mozdulatbeli kifejezése. A Waldorf-pedagógia lényeges eleme, hogy a testfejlesztés nem lehet öncélú, önmagában álló, a léleknek

is szerepet kell hagyni benne. Amikor pedig az egyes hangokat, szavakat mozdulatokká alakítjuk, az testünk és lelkünk összes erőit mozgósítja. Épp ezért kap az euritmia helyet az iskola valamennyi évfolyamán, s míg 1. osztályban a mesék világát élik meg a gyerekek, a 12. osztályban már modern költemények, zeneművek is előkerülnek.

Az euritmia tantárgy fontos segédeszköze a nevelésnek, művészi értéke mellett fontos pedagógiai-didaktikai értéke van:

- harmonizálja a testi-lelki-szellemi a gyermekben
- beszéd és zenei euritmia tanulása folyamán mély, élő kapcsolatba kerül a gyermek a költészettel, a zenével
- a művészi munka folyamán bővülnek a kifejezési eszközeik, szépség, harmónia hatja át mozdulataikat
- a különböző geometriai formák tanulása közben téri tájékozódásuk folyamatosan fejlődik a közös, csoportos munkákban, egymásra való figyelmük, szociális érzékük fejlődik

Preventív medicina

A balesetek, betegségek kialakulásának megelőzése a legfontosabb feladatunk. Az oktatási-nevelési folyamat során: tantárgyi keretek között, osztályórákon és a szülői esteken is a megelőző tevékenység jelenik meg. A megelőzésben ugyanakkor részt kell, hogy vegyenek egészségügyi szakemberek is.

Az iskolaorvos, valamint a védőnő feladata a tanulók egészségi állapotának szűrése, a gyermekek személyi higiéniájának ellenőrzése, valamint az alkalmassági vizsgálatok. Emellett a diákok rendszeresen vesznek részt fogászati ellenőrzésen, kezelésen is.

Az iskola-egészségügyi szakemberek azonban valamennyi esetben együttműködnek az osztálykísérőkkel / osztálytanítókkal, valamint az iskola pszichológusával is.

EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Táplálkozás

1.-8. osztályban a gyerekek az osztálytanítóval együtt tízóraznak. Ő figyeli folyamatosan a gyerekek táplálkozási szokásait, az otthonról hozott tízórai megfelelő minőségét és mennyiségét, ő figyel, hogy a gyerekek megkapják az állami „iskolai gyümölcsprogram” keretében kiutalt gyümölcsöt. Az osztálytanító feladata, hogy észrevételeit, javaslatait a szülőkkel megbeszélje.

Mozgás

A helyi tantervben megnevezett mozgás órákon túl (mindennapos testnevelés) néptáncra is van lehetőség szakkör keretein belül. Ezekben a részvétel fakultatív.

1–4.oszt.: 1 euritmia,3 mozgás, reggeli kör

5. oszt.: 2 euritmia,2 testnevelés, olimpiai felkészülés

6. oszt.: 2 euritmia, 2 testnevelés, 2 kertművelés

7–8. oszt.: 2 euritmia,3 testnevelés, 2 kertművelés

Takarítás

Tanterem tisztán tartása:

A tanteremben benti cipő (csere cipő) használata kötelező.

Minden gyerekeknek a padja körül rendet kell tartania és figyelnie kell a terem tisztaságára is (az osztálytanító segíti ezt a munkát)

A gyerekek feladata a terem takarítása (naposok),felsöprés,tábla letörlése,szemét levitele,

Minden hétvégén más család végzi a „nagytakarítást” az osztályteremben és a terem előtti folyosórészen.

Étkezések előtt a kézmosás kötelező.

A tantermekben szelektív hulladékgyűjtés történik.

Rendrakó és Takarító hétvégéket szervezünk félévente, a családok bevonásával. Ekkor néhány célirányos feladatot igyekszünk elvégezni Pl. udvar takarítása, raktárak,szertárak rendezése,szaktermek alapos kitakarítása.

3. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A szocializációt meghatározza az a közösség, amelyben a gyermek él. Iskoláskorban a család mellett az osztályközösség a legfontosabb közege ennek a folyamatnak. A tanulók itt a tanár közvetítésével ismerik meg a világ csodáit és az életben rájuk váró nagy lehetőségeket. Az osztály *az órák és a szabadidős tevékenységek* alatt egyre jobban összekovácsolódik, az évek során sok nehézségük is lesz, de sok jó élménnyel is gazdagodnak.

Az egész nap munkáját, szellemiségét meghatározza a főoktatás elején a „reggeli kör”, melynek része a napot indító fohász. Az óra ezen egysége

nemcsak a tanulásra való ráhangolódást segíti, hanem az osztályt igazi közösséggé teszi, hiszen a reggeli körben mindenki részt vesz.

Az egyik forrás ehhez az órák mellett a *közös művészeti tevékenység*, elsősorban a *színdarabok* előadása. Ez persze nemcsak az osztály számára élmény, hanem a darabot megtekintő tanulók, szülők, tanárok számára is.

Iskolánkban a közösségfejlesztés egyik érdekes formája a *szociális festés*, mely egy egész osztály munkája, s melynek lényege, hogy az elkészülő „alkotás” mindenkit egyszerre jelképez külön-külön és együtt.

Szintén érdemes megemlíteni a közösségek szempontjából fontos *osztálykirándulásokat* és az évente min. egyszer megszervezett *iskolakirándulást* is.

Az iskola számára ugyanilyen fontosak az *ünnepélyek, rendezvények*, melynek széles tárháza van:

Szent Mihály-nap

Szent Márton-nap

Adventi bazár

Szent Miklós-nap

Paradicsomi játék

Pásztorjáték

Farsang

Húsvét

Pünkösd

Szent János-nap

és végül idesorolható A 12. osztályosok által elkészített éves munkák bemutatása is

Ha a gyerekek jó közösségben vannak, az később fontos útravaló lesz a társadalomba való beilleszkedésben is. Ezzel összefüggésben fontosnak tartjuk, hogy tanulóink nyitottak legyenek, fejlődjenek szociális képességeik, megismerjék az egyetemes emberi kultúra eredményeit, népünk kulturális örökségét, nemzeti kultúránk értékeit, s ahogy az pedagógiai céljaink között szerepelt, kiemelt hely jut az érzelmi intelligencia fejlesztésének is.

Ennek érdekében *tartjuk a kapcsolatot az ország más Waldorf-iskoláival*, szervezünk *opera-, színház-, mozi- és múzeumlátogatásokat, kirándulásokat*, s ezért kerül sor iskolai körben is *nemzeti ünnepeinkre való emlékezésre*. A korábban felsorolt ünnepélyek, rendezvények szintén a fenti célok elérését segítik. Külön érdemes megemlíteni a karácsonyi játékokat (Pásztorjáték, Paradicsomi játék), mert ezek szereplői az iskola tanárai, a nézők pedig a tanulók és a szülők.

Fontosnak tartjuk továbbá a diákok véleményét, a felmerülő problémák esetén az együttműködést. Ezt a kapcsolatot segíti *diákönkormányzatunk*, melynek képviselői a tanári konferencia meghívott vendégei lehetnek, ha valamilyen aktuális probléma, feladat vár a közös megoldásra. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a véleménynyilvánításnak nem ez az egyetlen formája, egy-egy osztály, sőt egy-egy tanuló is fordulhat a tanári konferenciához ügyüknek/ügyének megvitatása érdekében. A diákönkormányzat képviselteti magát az összes tanulót érintő kérdésekben, az *országos diák önkormányzati találkozók*on, s ez utóbbi lehetőséget ad arra, hogy tanulóink jobban megismerjék az ország más iskoláiba járó, más településen élő diákjainak életét.

A szociális képességek fejlesztése a Waldorf iskola kiemelt céljai közé tartozik. Az egyes tantárgyak megközelítése csakúgy, mint az iskola szervezeti felépítése, egyaránt a szociális képességek erősítését szolgálják. A szociális képességek nem önálló tantárgy, hanem az iskola életében számtalan területen megnyilvánuló tananyag-megközelítés, közösségi hozzáállás, tanári jelenlét és konfliktuskezelés formájában van jelen. A tantervben ennek leírása évfolyamokra lebontva szerepel.

A szociális képességek fejlesztésének fontosságát mutatja, hogy iskolánkban a 11. osztályosok 3 hetet töltenek szociális gyakorlaton valamely szociális intézményben.

4. TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM

A Waldorf-iskolák jellemzője a gyermekközpontúság. A gyermeket ért kudarcok problémát jelenthetnek a személyiségfejlődésben. A gyengébb képességű tanulók sorozatos kudarc-élményei később teljesen elkedvetlenítik őket, s ez magatartási problémákhoz vezethet.

Ezért iskolánkban sokféle tevékenység kap szerepet, a közismereti tárgyak mellett ugyanolyan fontosak a készségtárgyak, melyek a sikerélmény forrásai lehetnek.

Az értékelés is ezért sajátos: csak a 11-13. osztályban kapnak a diákok jegyeket, addig csak szóveges értékelést. A tanítók/tanárok itt is elsősorban a diák erősségére helyezik a hangsúlyt, ezzel biztatást adva a későbbiekhez. A közismereti tárgyaknál nemcsak a tárgyi tudás, hanem az epocha füzet is számít az értékelésben.

Fontos feladatunk, hogy a komoly tanulási nehézségeket minél korábban megállapítsuk és kezeljük. Ezeknek a nehézségeknek különböző eredete lehet.

A családi háttérben bekövetkező változások, a lelki eredetű problémák esetén fontos szerep jut az osztálytanítónak/osztálykísérőnek: a

gyermekkel és a szülőkkel történő megbeszélések, együttműködés alapvető lehet. A tanári konferencia gyermekmegbeszélései is gyakran foglalkoznak ezzel a témával. Jelentős feladat hárul az iskolapszichológusra is.

Ha egyéb okok miatt alakul ki tanulási probléma (pl. valamely képesség hiánya) lehetőség nyílik korrepetálásra az adott tárgyakból a tanárral történt egyeztetés alapján. Ez közép- ill. felső tagozaton valósul meg.

A szaktárgyi felzárkóztatásnál viszont fontosabb a képességek fejlesztése, kialakítása, melyek megkönnyítik a tanulást. Ezt a munkát az iskolánkban a fejlesztőpedagógus végzi. Ez a fejlesztés teljesen speciális, egyénre szabott.

5. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

Az oktatási-nevelési folyamat során az a célunk, hogy a gyermekek belső erőit, képességeit engedjük kibontakozni. Erre tanulóinknak 13 év áll rendelkezésére. A különböző tevékenységi formák lehetővé teszik, hogy a diákok megtalálják azokat a tárgyakat, irányokat, mely számukra a legvonzóbb, melyek hozzájuk a legközelebb állnak. Az iskolai oktatás folyamán mi ennek csak az alapjait nyújthatjuk, annak reményében, hogy diákjaink a későbbiekben is fogják egyéni képességeiket fejleszteni. A tanárok, szülők, diákok együttműködése itt is fontos, hiszen senki felett nem dönthetünk, hogy milyen tevékenységre a legalkalmasabb.

A 12. osztályosok éves munkái már ennek szellemében készülnek. A diákok saját érdeklődési körüknek megfelelően választanak témát, témavezetőt a tanári karból, de segítheti munkájukat külső konzulens, aki különösen az egyedi, igazán egyetlen tárgyhoz sem kapcsolódó témákhoz nyújt szakmai segítséget. A munkát az elkészített művekből tartott előadássorozat zárja.

A felső tagozat (9-13. o.) utolsó éveire már egyre jobban kirajzolódik a diákok érdeklődési köre, s hogy ki miben tehetséges. Ezért biztosítunk lehetőséget a különböző közismereti tárgyakból továbbképzésre, fakultációra. Ennek szervezése a szaktanárral történő egyeztetésen alapul.

Kiemelt szerepe van iskolánkban a zenei képzésnek is.

Iskolánk kitűzött céljai között nem szerepel a különböző versenyeken való részvétel, pedagógiai alapelveinknek megfelelően háziversenyek sincsenek, de egyéni kezdeményezésre lehetőség nyílik versenyeken, pályázatokon való részvételre.

Feladatunk gondoskodni arról, hogy diákjaink ne legyenek hátrányban más iskolák fiataljaival szemben a továbbtanulás kérdésében sem. Ezt szolgálja a 13. év, melynek célja az érettségire, ill. felvételire való

felkészítés. (Későbbiekben közép- és emeltszintű érettségire való felkészítés.) Ez utóbbira egyéni egyeztetés alapján nyílik lehetőség.

6. BEILLESZKEDÉSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A Waldorf-pedagógia céljai és alapelvei tükrözik azt a szellemiséget, mely éppen a szociális hátrányokra, ill. a magatartási-, beilleszkedési- és tanulási nehézségek megelőzésére, enyhítésére vonatkozik. Ez a szellemiség a pedagógiai programján keresztül úgy nyilvánul meg, hogy önmagában hordozza a profilaxis lehetőségét. Ez a pedagógia igyekszik azt a valóban emberit táplálni, mely minden egyes gyermekben megnyilatkozik. Tehát nem csupán azért keressük a probléma megoldását, mert korunk szociális feltételei egy teljességgel újfajta iskolázási módot követelnek, hanem mert ez benne rejlik magában a Rudolf Steiner által kidolgozott nevelésművészet természetében, mely az akadémikus oktatásról a gyakorlatira és művészire helyezi a hangsúlyt. Így az alsóbb osztályokban ez válik a kiindulóponttá egy lassúbb haladási tempó mellett, és ebből az önálló, kreatív és aktív gyakorlati munkából a tudás és a tudományos megértés. Ez a „lentől felfelé” haladás (ellentétben a „fentről lefelé” haladó iránnyal) megtöri a fej dominanciáját, és az egész test aktivizálása által újfajta lelki és szellemi erőket mozgósít a gyermekekben. A tudás megszerzésének ez a módja nem a versengésen alapul, hanem egymás sokszínű értékeinek felismerésén. Nincsenek lemaradók (nincsen osztályozás és bukás), s ezáltal automatikusan kiküszöbölődnek a teljesítménykényszerből fakadó frusztrációk, magatartási- és beilleszkedési zavarok.

Mindezek mellett ebben az iskolatípusban is pregnánsan megmutatkoznak korunk jelenségei, miszerint napjainkban egyre nő azoknak a gyerekeknek a száma, akik nehézségekkel küzdenek az olvasás, írás, számolás elsajátításánál, s ezért nehezen találják helyüket a mai oktatási rendszerben. Ennek fő okát sok tudományos szakember abban látja, hogy a mai gyermek lelke egyre távolabb kerül az archetipikus emberképtől. Ezért tartjuk fontosnak, hogy a Waldorf-óvoda végigvezeti a kisgyermeket az ősi, archetipikus mozgásformákon, mire eléri az iskolaérettséget. A beiskolázásnál pontosan felmérhető, hogy hol tartanak a gyermekek saját egyéni érési folyamatukban, s az osztály összetétele így milyen speciális segítséget feltételez. Ebben a munkában iskolánk pszichológusa és fejlesztőpedagógusa már a felvételi időpontjától együttműködik a pedagógusokkal és a szülőkkel.

A beilleszkedési zavarok enyhítésére befogadó környezetet kell teremtenünk. A tolerancia, az egyéniség elfogadása fontos az osztály és az iskola részéről.

Az iskolánk olyan módon épül fel, hogy a társadalom kicsinyített másának tekinthető. Különböző képességű, szociális helyzetű diákok kerülnek egy osztályba. Nincsenek mesterségesen kialakított csoportok, specializálódott osztályok.

A később érkező diákok felvétele nem automatikus egy felvételi teszt kitöltése után, hanem a szülőkkel és a gyermekkel történő beszélgetés dönt igazán, mennyire illik bele az osztály képébe az új jövevény.

A magatartási nehézségek különböző formában és minden évfolyamon jelentkezhetnek

Iskolánk szellemiségéhez hozzátartozik, hogy sokkal kötetlenebb, oldottabb a hangulat, mint más intézményekben (pl. tanár-diák viszony, tegeződés). Kevesebb a korlátozás, a szankció. Pedagógiánk „kelléktárából” hiányoznak a külső fegyelmezési eszközök. Célunk, hogy a nevelési-oktatási folyamat során olyan értékeket közvetítsünk, úgy jelenítsük meg az „emberit”, hogy hibáikat a diákok be- és elismerjék, s azt orvosolják.

A magatartási nehézségek közül a szembetűnőbb a rendetlen viselkedés, pedig – a beilleszkedéssel kapcsolatban is – ugyanilyen problémás a zárkózottság. Ez utóbbit segíti az iskola előbb említett oldott légköre, a hagyományosan jó tanár-diák viszony, valamint a drámaoktatás gyakorlatai is.

Vannak olyan magatartási problémák is, melyek külön kezelést igényelnek. Az osztálytanító/osztálykísérő ilyen esetekben gyermekmegbeszéléseket kezdeményez, melyre a tanári konferencia keretében kerül sor. Az osztálytanító/osztálykísérő problémafelvetése után a pszichológus és a szaktanárok is elmondják tapasztalataikat, s közösen keressük a megoldást. Az osztálykísérő felveszi a kapcsolatot a szülőkkel, felméri, hogy a magatartásváltozásnak van- e családi oka. Ilyen esetben a gyermekvédelmi felelős is bekapcsolódik a munkába.

A beilleszkedési és magatartási problémáknak nemcsak iskolai, hanem társadalmi vetülete is van. Olyan diákokat szeretnénk nevelni, akik az iskolán kívüli közösségekben is megtalálják a helyüket, olyan társaságot keresnek, ahol az emberi értékeknek helye van. Felelősen gondolkodnak, cselekednek, vállalva tetteik következményét.

7. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A gyermek és ifjúságvédelem legfontosabb feladata, hogy eszközeinkhez mérten megpróbáljuk megelőzni a gyermekek ilyen jellegű problémáit.

Ezt is szolgálja az 1-8. osztályban jellemző osztálytanítói rendszer. A gyermekeknek biztonságot adnak az ismerős arcok az osztályban és az osztálytanító, akivel szinte minden idejüket együtt töltik.

Fontos az osztályközösség összetartása, az együtt töltött idő: a napot kezdő reggeli kör, a drámajáték, a közösen eltöltött nap.

A személyes problémák megoldásában segítenek a különböző művészeti tevékenységek. Mozgásuk, elkészített munkáik sok dolgot elárulnak róluk, de erőt is adnak nekik.

Törvény által előírt feladatunkhoz tartozik, hogy legyen gyermek- és ifjúságvédelmi felelős. Erre a tevékenységre minden évben választ egy pedagógust a tanári konferencia.

A legfontosabb feladatokat mégis az osztálytanító/osztálykísérő látja el:

- már a felvételi beszélgetések során megismeri a gyermek családi környezetét, szociális helyzetét
- ezt követően is rendszeres a szülők és az osztálytanító/osztálykísérő közötti kapcsolattartás
- ő az, aki folyamatosan figyelemmel tudja kísérni a gyermek iskolában töltött idejét
- fontosak a gyermekekkel történő személyes beszélgetések is

A felső tagozaton (9-13. osztály) a diákok a tanárok közül saját mentortanárt is választhatnak, akikkel személyes problémáikat megbeszélhetik.

Fontos feladatunk, hogy a tanárok és a diákok is ismerjék a diákjogokat. Ennek érdekében figyelemmel követjük a vonatkozó törvényi változásokat, együttműködünk a diákonkormányzattal a diákjogok érvényesítése érdekében.

A törvény értelmében a tanárokat köti a titoktartás. Iskolánkban a tanárok és diákok közötti személyes, bizalmas viszony eddig is hagyomány volt, s ahogy említettük a diákok olyan pártfogó tanárt választhatnak maguk mellé, akit legközelebb érznek magukhoz, s akire tanulási és magánéleti kérdésekben egyaránt számíthatnak.

Észre kell vennünk, ha egy gyermek valamilyen szempontból veszélyeztetett. Ezt a feladatot segíti, hogy a tanári konferencia rendszeresen tart osztály- és gyermekmegbeszéléseket. Így követni tudjuk az osztályok, diákok életútját. Ennek során az osztálytanító/osztálykísérő és a szaktanárok is elmondhatják véleményüket. Ezekon a megbeszéléseken jelen van iskolánk pszichológusa is, aki szintén elmondja tapasztalatait, javaslatait.

Ha a problémát, súlyánál fogva a konferencia nem tudja felvállalni, megoldani, a gyermekvédelmi felelősön keresztül felvesszük a kapcsolatot az illetékes hatóságokkal. Állandó a kommunikáció az iskola és a Forrás Gyermek- és Családsegítő Szolgálat között is.

A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATOKBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI

A Diák-önkormányzati szerv, a diákképviselők és az iskolai vezetés közötti kapcsolattartás formája és rendje, a Diák-önkormányzat működéséhez szükséges feltételek

Az iskolában jelenleg nem működik diákönkormányzat.

A vélemény-nyilvánítási jog gyakorlása

A tanuló joga, hogy az Iskola működéséről, az ott folyó oktatásról, a tanárok munkájáról, tanulótársai magatartásáról véleményét - mások emberi méltóságának tiszteletben tartásával - közvetlenül bármely pedagógusnak, vagy az iskolát irányító, működtető bármely fórumon (Tanári Konferencia, Iskolaszék, fenntartói fórumok) elmondja. E jogát a tanuló a tanítási órán, az óra menetéhez és a tanítás rendjéhez alkalmazkodva is gyakorolhatja.

A SZÜLŐ, TANULÓ, PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Már az első Waldorf-iskola vezetésének stílusa is nagyon engedékenynek tűnt a korabeli viszonyokhoz képest. Ez az „engedékenység” nagyban meghatározza a Waldorf-iskolákban tanító tanárok és a diákok közötti viszonyt. A kötelező munka helyett sokkal nagyobb hangsúly jut az önálló feladatokra, a kikényszerített fegyelem helyett az órák színessé tétele, élményszerűvé válása a cél. Ez nem azt jelenti, hogy egyáltalán nincsenek rendszabályok, de az iskola munkáját egyetlen erő tartja össze, ez pedig a tanulók és tanárok között fennálló, közvetlen emberi kapcsolat. Ennek a kapcsolatnak pedig az egyik alapeleme a bizalom.

Segíti a tanuló-tanár viszonyt, hogy a diákokat 1-8. osztályig az osztálytanító tanítja, miközben fokozatosan lépnek be az osztály munkájába az egyes tárgyak szaktanárai, akik 9-13. osztályig tanítani fogják a tanulókat. Az órákon együtt töltött idő, az ünnepélyek, kirándulások és egyéb rendezvények segítik, hogy a tanárok és diákok közötti viszony minél szorosabb és sokoldalúbb legyen. A felső tagozatos (9-12.o.) diákok pedig „pártfogó tanárt” választhatnak személyes problémáik segítésére.

Az iskolánkban folyó pedagógiai munka sikere nagymértékben függ a

szülőkkel való együttműködéstől. A Waldorf-iskolákat a szülői akarat hozza létre és fennmaradni is csak akkor tud, ha ez az akarat újból és újból megerősödik. Fontos, hogy intenzív, termékeny kapcsolat jöjjön létre a tanár és a gyermeke nevelését reá bízó szülő között. Ez a közös munka a felvételi beszélgetésen indul és a következő évek során is meg kell maradnia.

A szülők a havonta/hat hetente tartott szülői esteken értesülhetnek gyermekükről, az osztály munkájáról, s az őket érintő aktualitásokról, az éppen tartó epocháról, iskolai rendezvényekről. A szülői esteken kívül a tanév során a hónapünnepeken és a különböző rendezvényeken, a tanárral megbeszélte tanóra megtekintése során szerezhettek benyomásokat az iskolában zajló tevékenységekről. Ezen túl a tanár és a szülő egyaránt kezdeményezhet személyes beszélgetést a gyermek fejlődésével, problémáival kapcsolatban.

Az iskolai eseményekről, rendezvényekről, közérdekű információkról a tanári kollégium vagy az osztálytanító a gyermekekkel elküldött levélben, illetve a faliújságon keresztül értesíti a szülőt. A szülői közösségen belüli gondolatcsere és információáramlás másik fontos közege a szülők és tanárok által szerkesztett újság, a „Dióhéj”.

Az iskola egészét érintő kérdésekkel, aktuális témákkal közös szülői estek alkalmával foglalkozunk. Az ilyen estek lehetőséget kínálnak egyes témák megbeszélésén túl arra is, hogy az egész iskola szülői köre és a tanárok jobban megismerhessék egymást. Nyílt napokon bárki betekinthez az iskolába folyó munkába, de egyéni egyeztetés alapján az iskola szülői körének máskor is nyílik erre lehetőség.

A tanárok, szülők és diákok kulturális programját színesíti a havonta megrendezett PAN klub, melynek munkájában bárki részt vehet szervezőként, előadóként, de nézőként és hallgatóként is.

Az intézmény és a szülői közösség közötti kapcsolattartás rendje

A tanulók szülei az intézményválasztásra vonatkozó állampolgári jogokkal élve választják a gyermekük számára a Waldorf iskolát.

A szülők a szülői közösség tagjaként gyakorolják a szabad iskolaválasztásból fakadó jogokat és kötelezettségeket. Tudomásul veszik, hogy az intézmény működése, a gyerekek, a pedagógusok, a szülők kapcsolata a **Waldorf pedagógia szellemiségén alapszik**. A pedagógusokkal kialakított személyes kapcsolattartás révén, a különböző rendezvényeken, ünnepeken, a szülői esteken való részvételen keresztül bekapcsolódnak az iskolában folyó szellemi és pedagógiai munkába.

A szülőnek az intézmény életével kapcsolatban, annak minden területét érintve véleménynyilvánítási joga van.

Az intézménynek lehetővé kell tennie, hogy a szülő ezt a jogát gyakorolja.

Az intézménynek kötelessége, hogy működésének minden területéről tájékoztatást adjon.

Információforrások az intézmény életével kapcsolatos területekről

a) Pedagógiai kérdésekkel kapcsolatban:

- Pedagógiai program
- Szülői est
- Nyílt nap
- Egyéni fogadó óra
- SzÉK

b) Intézmény működésével kapcsolatban:

- SZMSZ
- Házi rend
- VTK(vezető tanári kör) csoportja

c) Gazdasági működéssel kapcsolatban:

- VTK
- negyed évenkénti gazdasági beszámoló
- Egyesületi Közgyűlések
- Egyesületi Felügyelő Bizottság
- Egyesületi vezetőségi ülések

Minden tanév elején, Szent Mihály napját követő héten, a szülőket tájékoztatni kell a különböző csoportok tagjainak és vezetőinek nevééről, elérhetőségük módjáról. Ez az intézményi honlapon lesz megtekinthető, ahol más információk is megtalálhatóak.

A szülői képviselet működésének, és a szülői jogok gyakorlásának módjai:

a) Szülői estek: az egy osztályba járó gyerekek szüleinek és osztálytanítójának/osztálykísérőjének a rendszeres találkozója. Az egy osztályhoz tartozó szülők itt választják meg év elején az adott évre az osztálybizalmi, aki az Iskolaszékből képviseli őket. Minden osztályban

évente minimum négy alkalommal kell szülői estet tartani. Ezek időpontját a tanév elején a tanév rendjében meg kell határozni, és a szülők számára ki kell hirdetni. Minden egyes alkalom előtt még egy héttel újra fel kell hívni rá a figyelmet. A szülői est témáját az érintett pedagógus állítja össze. Amennyiben egy szülőnek javaslata van egy téma megbeszélésére, akkor azt minimum két nappal a szülői est időpontja előtt, javasolhatja a szervező pedagógusnak. Ha a szülők egyharmada írásban fordul csak és kizárólag az érintett osztályhoz kapcsolódó kérdésben az érintett pedagógushoz, akkor annak kötelező megszerveznie egy rendkívüli szülői estet.

b) A szülők képviselőjük útján, vagy akár személyesen bármilyen problémával a VTK-hoz fordulhatnak, az intézmény nyitva tartásának idején egy előzetesen megbeszélés időpontban. A VTK-nak kötelessége, hogy a felmerült problémát – amennyiben az nem a VTK hatáskörébe tartozik – ahhoz a tanári munkacsoporthoz továbbítsa, amelyhez az illetékes.

A felmerült problémára 10 munkanapon belül írásban kell választ kapnia a szülőnek.

A tanév végén – az utolsó négy tanítási héten belül – a szülők számára lehetővé kell tenni, hogy írásban nyilatkozzanak az elmúlt tanévről szerzett tapasztalataikról, az abból fakadó kérdéseikről.

A szülői visszajelzéseket a VTK előkészíti a TK számára. A Tanévzáró Konferencián a tapasztalatokat témakörönként a Konferencia megvitatja és a felmerülő kérdésekre, felvetésekre írásban válaszol.

c) Az SzÉK mint az osztályképviselek csoportja (is)

Célja: az intézmény működésének, a szervezési feltételek megteremtésének segítése és a szülők törvényben meghatározott jogainak képviselése, érvényesítése. Ugyanakkor kapcsolatot és információáramlást biztosít az intézmény egésze, a Tanári Kollégium és az egyes szülői közösségek között. Az osztálybizalmi képviseli az őt delegáló közösségnek a problémákra, feladatokra vonatkozó véleményét és akaratát, közvetítő szerepet játszik a lehetséges alternatívák kidolgozásában.

A tagok megválasztását követő első ülésen az SzÉK maga állapítja meg a működése szabályait, állásfoglalásainak és döntései kialakításának a módját. Ezekről írásban tájékoztatja az VTK-t, amely ezt a megfelelő fórumnak továbbítja.

Az Szék működése nyilvános. Tanácskozási joggal meghívhatja a Tanári Kollégium és a Fenntartó tagjait.

Az Szék rendszeresen tarja összejeveteleit.

Az Szék a Waldorf szellemiség megőrzésével, arra alapozva látja el feladatait, és lehetőségeket keres, teremt a szülői közösség tagjainak a szellemi, pedagógiai fejlődéséhez.

Az Iskolaszék jogkörei

- A saját működési rendjének és a munkatervének a meghatározása.
- Munkacsoportok létrehozása, azok feladatainak meghatározása.

Az Egyesület Vezetőségének kérésére az Szék, Szociális Bizottságot hozhat létre.

SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

„A Waldorf-iskolában nem helytálló a szelektív elitnevelés igénye. Nem jó helyen járnak azok a szülők, akik ilyen nevelést óhajtanak. Nemcsak társadalmi ideál, de társadalmi szükségszerűség is, hogy minden gyermeknek joga lehessen a legmagasabb szintű nevelésre.” (Rudolf Steiner: A nevelés szociális alapja)

A gyermekek minden osztályba különböző szociális és kulturális háttérrel érkeznek, s olvadnak össze egy szociális közösséggé. Az osztály ily módon a körülöttük lévő társadalom kicsinyített mása, amelyben a tanulók megtanulják megérteni és tiszteletben tartani egymás különböző adottságait és gyengéit mind tanulmányi, mind szociális téren.

Célunk egy olyan pedagógiai környezet megteremtése, amelyben mindenki egyenlő eséllyel indulhat. Az iskola nem osztja a tanulókat képességeik szerint csoportokba, annak ellenére, hogy különbségek vannak köztük néhány tantárgyban. A Waldorf-pedagógia a szociális konfliktusokat az életkornak megfelelően igyekszik értelmezni illetve kezelni, és aktívan bátorítja a kedvességet, a jószívúséget, valamint a másokra való odafigyelés képességét.

A nem versenyszellemű környezet a gyermekeket arra serkenti, hogy büszkék legyenek munkájukra, és képességeiknek megfelelően a legmagasabb szint elérésére törekedjenek.

Fontos, hogy az osztályon belül ne legyen esélyegyenlőtlenség, a diákok egy része ne maradjon ki azokból az élményekből, melyeket társaik átélhetnek.

Az iskolánkban működő fakultációk, speciális foglalkozások, szakkörök mindenki által igénybe vehetők.

A közös tevékenységek, programok, ünnepek mindenkinek szólnak, ezek során olyan közösségek alakulnak ki, melyekben nincs különbség a diákok között.

Nagyobb anyagi áldozatot kívánó programok pl. osztálykirándulás alkalmával az osztály szülői köre segít anyagi tekintetben is, hogy az osztály minden tagja együtt gazdagodjon élményekben.

Iskolánk keresztény szellemisége is arra nevel, hogy a diákok az emberi értékeket többre becsüljék az anyagi javaknál. Ez a szemléletmód az oktatás folyamán is megjelenik.

Iskolánkban nincsenek tankönyvek, a mi „tankönyveink” az epochafüzetek. Ezeket a diákok készítik az órai anyag alapján. Mindenki ugyanolyan füzeteket kap év elején, az epocha végén nyert „külső” a gyerekek érdeme.

Szociális hátrányok kezelésében a tanári kollégium együttműködik annak az osztálynak a szülői körével, ahová a hátrányokkal küzdő gyerek jár. Amennyiben a gondok túlmutatnak az osztálykereteken, úgy a szülők és pedagógusok képviselőiből álló szociális bizottság segíti a megoldás kidolgozását. Mivel ez egy belső öngazgatásra épülő rendszer, ezért mindig a gyermek szempontjait tartja szem előtt, és így megtalálja a problémák orvoslásának lehetőségét. Ez a fajta közelítés lehet az alapja a jövőbeni „iskolamodell” megalkotásának, ahol szülői és tanári műhelyek eleven működése segíti megbeszélni és feldolgozni a világszerte egyre sürgetőbb pedagógiai gondok kezelését.

Felvételkor a tanulók szüleivel a fenntartó köt írásbeli megállapodást a szülők által vállalt támogatás módjáról és mértékéről.

TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK RENDJE

A tanulmányok alatti vizsgák rendjét az iskola Házirendje szabályozza.

A különbözeti és beszámoltató vizsgák rendjéről a tanári konferencia egyénileg dönt. Amennyiben az epocha követelményei nincsenek teljesítve, javítóvizsgára kötelezik a tanulót.

A TANULÓK FELVÉTELÉNEK ÉS ELBOCSÁTÁSÁNAK RENDJE

Jelentkezés:

Minden jelentkező családnak, akit az osztálytanító/kísérő felvételi időpontra hív, jelentkeznie kell az iskolatitkárnál. Itt kap egy nyomtatványt, amely a felvételi és beiratkozási eljárás során szükséges. Az iskola a felvételi megkezdése előtt a szülőtől másolatot kér a bizonyítványról és a hiányzásokról.

Abban az esetben, ha a tanuló csak tíz tanítási napnál régebbi tanulói jogviszonyt tud igazolni, automatikusan el kell utasítani.

Pedagógia felvétel:

Kidolgozott szempontrendszer alapján

Szülői beszélgetés:

Az iskolaszék által kijelölt szülőkkal és az iskolaszék által kidolgozott szempontok szerint.

Konferenciadöntés lehetséges tartalma:

- a) elutasítva
- b) próbaidő (legfeljebb 1–3 hét)
- c) felvéve

Minden döntés esetén írásban kell a szülőket értesíteni!

- a) Adminisztráció, beiratkozás felvett tanuló esetében:
- b) osztálytanító/kísérő, fejlesztő pedagógus és szülő aláírása a *Pedagógiai megállapodáson*, valamint Tanári Konferencia döntés szükséges, melyet jegyzőkönyv bizonyít;
- c) a szülő személyesen beszél az iskola és az egyesület képviselőivel, és aláírja az *Egyesületi megállapodást*, ill. a szülői nyilatkozatot;
- d) osztálytanító/- kísérő felvezeti a tanuló adatait a törzslapra;
- e) az iskolatitkár kitölti a befogadói nyilatkozatot és az előző iskolától hivatalosan kikéri a bizonyítványt. A tanulót regisztrálja a KIR tanulói nyilvántartó rendszerben és a beírási naplóban, majd megrendeli a diákigazolványt.

1. A FELVÉTELI RENDJE

Általános elvek

Minden, az iskolánkba jelentkező tanuló esetében egy pedagógiai szempontú és egy gazdasági szempontú eljárással kezdődik a felvételi folyamat. Csak a két folyamat együttes sikeressége esetén nyerhet felvételt az intézménybe a jelentkező.

I. Pedagógiai szempontú folyamat (Bármely évfolyam esetén)

1. Meg kell vizsgálni a gyermek iskola érettségét, vagy – magasabb évfolyamba való jelentkezés esetén – képességeit, készségeit, ismereteit, tantárgyi tudását, s felmérni, hogy az adott osztályközösségbe bevonható-e. A felvételi után a felvételiztetők megbeszélik tapasztalataikat, melyeket feljegyeznek.

Ezen feljegyzések és megbeszélések alapján, az osztálytanító/ osztálykísérő dönt egy-egy gyermek felvételéről vagy esetleges elutasításáról. A döntését a Tanári Konferenciával egyeztetni, indokolja, majd a Tanári Konferencia ezek alapján hagyja jóvá.

2. Meg kell ismertetni a jelentkező családot az iskola pedagógiai célkitűzéseivel, módszereivel és elmondani, hogy az iskola milyen együttműködést kíván a szülőtől. Amennyiben a szülő ezt elfogadja, akkor egy ún. Pedagógiai együttműködési szerződést írnak alá, melyben az iskola kijelenti, hogy mit vállal és a szülő is nyilatkozik ennek ismeretéről, elfogadásáról, és támogató együttműködéséről.

II. Gazdasági szempontú folyamat

A iskola működési feltételeit részben a szülői támogatások adják. Erről a fenntartóval kell megállapodnia a jelentkezőnek, a fenntartó által meghatározott módon.

- induló 1.osztály
- alsó: 1–4 osztály
- közép: 5–8 osztály
- felső tagozatra: 9–12+13. osztály

Ennek pontos menetéről az Egyesület irodájában, vagy az iskolai titkárságon kaphat tájékoztatást.

A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja. Jogsabály, továbbá az iskola házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti. Az iskola évközben is fogadhat tanulókat.

Részletes pedagógiai szempontú felvételi eljárás

Induló 1. osztály:

A felvételit megelőző programok meghirdetése az előző tanév január-február hónapjaiban meghirdetésre kerül. Szerencsés esetben a leendő osztálytanító személyét is eldönti a konferencia. Ebben az esetben a felvételihez szükséges „előkészítő programok” koordinálásában a leendő

osztálytanító részt vesz. A programok összeállításáért az alsó tagozatos konferencia a felelős. (A tanári konferencia egyeztet(het) az óvónői konferenciával, hiszen az óvodai felvételik előtt lezajló programok témáikban illeszkedhetnek a leendő elsősökével és viszont.)

A szülők jelentkezhetnek személyesen, levélben, telefonon (isk.titkár). A jelentkezőket a felvételi napokon (egyeztetve) egyenlő időbeosztással beosztják.

Az 1. osztályba jelentkezők felvételijének menete:

- A kijelölt időpontban a szülők (optimális esetben mindkettő) magukkal hozzák a gyermeket.
- A gyermeket a leendő tanítója bekíséri a felvételihez előkészített terembe. (A szülők eközben egy másik tanteremben tájékoztatást kapnak az iskolaszék erre kijelölt szülői körétől.)
- Szülői kérdőív a gyermek múltjával kapcsolatban. (otthon kitölthetik)
- A gyermek felvételijén jelen vannak:
 - a leendő osztálytanító (ha döntés a személyéről nem született a konferencia által kijelölt (lehetőség szerint alsó tagozaton tanító) személy.
 - az iskola fejlesztő pedagógusa:
 - és/vagy - az iskola pszichológusa:
 - és/vagy – extra lesson képzéssel rendelkező pedagógus.

A felvételi oldott, vidám hangulatban zajlik. Feladatokon keresztül mutatja meg, hogy hol tart testi-, lelki – és szellemi fejlődésében.

Az egyéni felvételeket egy közös együttlét zárja, ahol minden gyermeket megfigyelhetünk a közösségben is.

A leendő osztálytanító felveszi a kapcsolatot az óvónőkkel és hospitálhat az óvodákban.

Az óvodából az iskolaérettségi papírt (esetleg nevelési tanácsadó szakvéleményt) a szülők a felvételi során be kell, hogy mutassák.

A jelentkező gyerekekkel a leendő osztálytanító egy ill. néhány „közös felvételit” is szervezhet, hogy a gyermek szociális viselkedése is megfigyelhető legyen. (Pl. közös játék, kirándulás, mesehallgatás, stb.)

További évfolyamok (2–8.)

Az alábbi folyamat érvényesül az első osztályba a tanév közben történő jelentkezés esetén is.

- Jelentkezési lap kitöltése

- Szülői kérdőív a gyermek múltjával kapcsolatban. (otthon kitölthetik)
- Előzetesen egyeztetett időpontban, az évfolyamnak megfelelő képességek és tantárgyi tudás felmérése a szükséges szaktanárok bevonásával.
- A szülőket az iskolaszék, és/vagy a tanári kollégium képviselője tájékoztatja az intézményben lévő szülői szerepről, feladatokról.
- A gyermek felvételijén jelen vannak
- A leendő osztálytanító / osztálykísérő, felkért szaktanár (ok)
 - (1-3.osztály esetében):.
 - az iskola fejlesztő pedagógusa:
 - és/vagy - az iskola pszichológusa:
 - és/vagy – extra lesson képesítéssel rendelkező pedagógus.

Amennyiben szükséges, úgy próbaidő mind az iskola, mind a szülő részéről kiköthető. Ennek időtartama 1-3hét lehet.

2. ELBOCSÁTÁS AZ ISKOLÁBÓL

Tanulók elbocsátása pedagógiai okok miatt.

A Waldorf iskolák önmagukat 12 éves egységes pedagógiai folyamattal ható intézménynek tekintik. Az első osztályban felvett tanulók a 12.évfolyam végi sikeres évvizsgálattal és „éves munkával” (waldorf érettségi) tulajdonképpen megkaptak mindent, amit egy waldorf iskola adni tud. A 13. év ilyenformán az állami érettségire való készülést az iskola tanárainak segítségével.

A 12. év alatt nincsenek kiemelt küszöbök, melyek átlépése nem automatikus lenne. Természetesen fontos és elgondolkodtató időszak a 8. osztályból 9. osztályba való átlépés, melynek jogosultságáról a tanárok és a családok őszintén beszélgetnek. Ezeket a „küszöbbeszélgetéseket” visszatekintenek, felméri, hogy a tanuló mely tárgyakból küzd nehézségekkel, miképp kell a lemaradásokat pótolni.

A konferenciának ilyenformán komoly a felelőssége, hogy fokozottan figyelje a tanulók előmenetelét, nehogy az évek során felhalmozódjon, s pótolhatatlan méreteket öltön a lemaradás.

Az egyes epochák és szakórák elfogadásának feltételeit a diákok és a szülők is ismerik (ismerhetik – tanterv, szülői estek, szülő - tanár találkozások stb.)

Ahhoz, hogy egy tanuló ne folytathassa tanulmányait az iskolában komoly oka kell, hogy legyen.

Az alsó évfolyamokon a lemaradás adódhat, valamilyen lappangó gátlás felszínre töréséből, kialakuló lelki zavarokból stb. Ennek kezelését, megoldását az iskola a fejlesztő pedagógus ill. pszichológus segítségével próbálja megtenni. „Súlyosabb esetekben” külső szakember bevonását kezdeményezheti. Ez mindkét esetben a szülők egyetértésével és együttműködésével kell, hogy történjen. Amennyiben hiányzik a szükséges együttműködés, illetve valamilyen speciális problémával (tanulási, - és képességzavarral) van dolgunk, szintén szükségessé válhat egy adekvát iskolatípusba való átirányítás.

Alsóbb osztályokban – kivételes esetben – az évfolyam megismétlése is lehet megoldás, természetesen, ha a következő évfolyam osztálytanítója felvállalja a problémát. (Erre őt kötelezni nem lehet, ez a megoldás nem automatikus!)

Az iskolaváltás okai:

1., szülői együttműködés hiánya:

- Pedagógiai
- Gazdasági (Ezen ponthoz tartozó megállapítások a szülő és a Fenntartó közös megállapodásában található.)

2., magatartási – ill. tanulási problémák, melyek huzamosabb idő óta fennálló kezelésére, megoldására a nevelőtestület és a segítő szakemberek nem találnak megoldást még a családdal együtt sem.

3., késések ill. igazolatlan hiányzások, melyek meghaladják a törvény által meghatározott mértéket.

4. Fegyelmi eljárás esetén a Köznevelési törvényben meghatározottak szerint.

Az iskolaváltást – mint megoldást – természetesen alaposan elő kell készíteni, mint például „gyermekmegbeszélés”, hospitálások (fejlesztő pedagógus, pszichológus, mentor, stb.), többszöri beszélgetés a szülőkkel, stb.

Más a helyzet, ha a diáknak magatartási problémái vannak. Ez párosulhat a fent említett tanulási problémákkal, de nem feltétlenül.

Ha a tanuló viselkedésével folyamatosan zavarja a tanítás menetét, társait gátolja a tanulásban, szemtelen, nem együttműködő, esetleg ön – illetve közveszélyes (verekedik) az osztály vezetője értesíti a szülőket, hogy a tanulót megkülönböztetett figyelemmel fogja kezelni, kísérletet tehet szakemberek bevonásával a jelenséget kezelni (pl. felmentéssel, óraszám-csökkentéssel, külön „kezelésre küldéssel”, stb.)

A szülői beszélgetésekről jegyzőkönyv készüljön, a beszélgetések legyenek rendszeresek (pl. havonta / kéthavonta) mindig tartalmazzanak visszatekintést (történt-e változás a két beszélgetés között).

Eltávozáskor a szükséges okmányok nyomtatványok átvétele leadása ill.

kitöltése az isk. titkárnál történik.

Megszűnik a tanulói jogviszony:

- a) ha a tanulót másik iskola átvette, az átvétel napján,
- b) az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján,

A MAGÁNTANULÓSÁGRÓL

Szülői jogszabályi tájékoztatás:

2011. évi CXC. Köznevelési törvény

45.§.(5) A tankötelezettség iskolába járással, vagy ha az a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából nem hátrányos, a szülő kérelmére magántanulóként teljesíthető.

55. § A magántanulót - az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével - az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni. Az iskolai rendszerű szakképzésben a magántanulókra vonatkozó részletes szabályokat a szakképzésre vonatkozó jogszabályok határozzák meg. Az, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az igazgató által meghatározott időben, és a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról.

20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet 75.§.

Ha a tanuló tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján magántanulóként tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel. A magántanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni. Az iskola igazgatója köteles tájékoztatni a tanulót és a szülőt a magántanuló kötelességeiről és jogairól. A magántanuló az igazgató előzetes engedélyével vehet részt a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon. A magántanuló kérelemre felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásra.

ÉRTÉKELÉS

Általános elvek

Értékelni annyi, mint „tisztán látni, mélyen megérteni a másikat, és tisztelettel viseltetni az így megszerzett tudás iránt.”

Az értékelés átszövi a Waldorf-pedagógia egészét. Azt tekinthetjük példaértékű gyakorlatnak, amikor az önmaga munkáját és eredményeit rendszeresen értékelő tanár tapasztalatokat von le a napi pedagógiai-emberi folyamatokból, és azokat visszaáramoltatja az osztálytermi

munkába. A Waldorf-pedagógia az értékelést, mint a gyermek megismerésének és megértésének eszközét fogja fel. Minél pontosabbak és átfogóbbak a tanár megfigyelései, annál mélyebben képes megérteni a gyermeket. A gyermeknek ez az alaposabb megértése elősegíti a gyermek pozitív fejlődését. Ideális körülmények között az értékelésnek az lehet a legfőbb eredménye, hogy a gyermek használható segítséget kap, és új fejlődési lehetőségek tárulnak fel számára. Az értékelés átalakulásokat eredményezhet a tanításban és a tanulásban egyaránt.

Az értékelés két lényegi funkciót lát el: segíti a tanítási folyamatot és normákat teremt. Az előbbi visszajelzést ad a szülők és a tanulók számára, és teljes előmenetelük tükrében ad képet a tanulók hozzáállásáról, magatartásáról és képességeiről. Az értékelésnek ez a módja formatív, folyamatos, párbeszédre épül és a minőségen alapul. Az értékelés második fajtája külső megfigyelés formájában történik, speciális eredményekre vonatkozó, mérhető adatokkal szolgál, megállapítja, hogy a tanuló mire képes és mire nem, valamint szelekciót tesz lehetővé. Az értékelés formatív és összegző voltának saját helye van a tanításban; bármelyiket helytelenül alkalmazva azonban visszahathat a fejlődésre.

A formatív értékelés központi szerepet játszik a Waldorf-pedagógiában. Ez a tanár, a tanító és az óvónő ethosának megnyilvánulásain keresztül jut kifejezésre, akik a gyermek életében hosszú távú folyamatosságot képviselnek. Minden tanár abból a feltételezésből indul ki, hogy az előtte álló gyermek sokkal nagyobb lehetőségeket rejt magában, mint ami a jelenben megmutatkozik. A gyermek egész eddigi életútja azt az utat tárja elénk, ahogyan a gyermek individualizációja fejlődött, és képet ad arról, hogy a benne rejlő lehetőségeket mennyire sikerült kiaknázni. Ez a benne rejlő lehetőség többek között abban jut kifejezésre, hogy miként éli meg a gyermek a kulcsfontosságú fejlődési fázisokat, hogyan tanul, és hogyan birkózik meg azokkal a nehézségekkel, amelyekkel az élet szembesíti. Ennek a fejlődési útnak a megfigyelése, és az erre való válaszadás a formatív értékelés elsődleges célkitűzése. A csupán formális, adminisztratív értékelés túlsúlya megöli a tanári intuíciót és kezdeményezőkézséget, bármilyen értékelés hiánya azonban magában hordozza a szubjektivitás és az önkényesség veszélyét.

Folyamatos értékelés

Az értékelésnek két szintje van: az egyik a tanár folyamatos megfigyeléseiből alakul, a másik pedig a formális visszajelzésekből. A tanár által folyamatosan végzett megfigyelések kiterjednek a gyermek napi iskolai tevékenységére, munkájára, szociális kapcsolataira, órai jelenlétére, otthoni feladatainak elvégzésére, a vele kapcsolatos szokatlan jelenségekre – atipikus magatartás, otthoni vagy szociális krízisek, betegségek.

A megfigyelésekből származó jegyzeteket kiegészítik a szaktanárok a

gyermek szakórákon nyújtott teljesítményével. Az év során összegyűlt észrevételeket az osztálytanító és a szaktanárok összegzik a gyermek év végi bizonyítványában.

A gyerekekről készített feljegyzések emellett tartalmazhatják:

a tanári konferenciákon készült gyermekmegfigyelések összefoglalásait,

a teljesítményt mérő epochazárók és dolgozatok, a gyermek képességeit felmérő vizsgálatok eredményeit,

a különleges – pl. fegyelmi - helyzetekről és megoldásaikról szóló beszámolókat

egyes esetekben a fejlesztő- és gyógypedagógusok külön foglalkozásairól szóló visszajelzéseket, „külső” szakemberek - pl.: logopédus - jelentéseit.

Nyomonkövetés¹⁶

Az osztálytanító nyomon követi a gyermek íráskészségében, számolásában, koordinációjában és szociális viselkedésében történt előmenetelét, és a fejlesztő pedagógusokkal összeállított felmérések segítségével feljegyzést is készíthet erről.

Az órákat a tanárok tervezik meg, figyelembe véve a gyermekek képességeit és teljesítményeit. Ezeket az óraterveket, melyek integrálódnak az egész iskola tantervébe, az osztálytanítók és a szaktanárok a rendszeres tanári konferenciákon megosztják egymással. A közös pedagógiai elképzeléseiket és tapasztalataikat a tanárok segítségként használják föl a tananyag megtervezésében és az adott osztály aktuális állapotrajzának felállításában.

Ismeretek számonkérésének rendje

Az otthoni feladatokat az osztálytanító és a szaktanárok folyamatosan ellenőrzik. A gyerekek elmaradásairól a szülők visszajelzést kapnak. Az elmaradások pótlásának módjáról a tanár rendelkezik.

Az otthoni házi feladatok az iskolában tanultak elmélyítését szolgálják, az elkészítésre fordított idő nem haladhatja meg a 30-60 percet.

Gyermekmegfigyelések

Gyermekmegfigyeléseket nemcsak olyan gyermekek esetében végezhetünk, akik viselkedésükben, vagy tanulmányaikban különleges elbánást igényelnek, különleges képességűek, hanem az adott iskolába járó valamennyi átlagos képességekkel rendelkező tanuló esetében is. Ezek a megfigyelések a gyermeket tanító tanárok részvételével történnek, de jelen lehetnek más szakemberek, mint például az iskolaorvos vagy az

iskolában tevékenykedő fejlesztő pedagógusok is.

A megfigyelések kiterjednek a gyermek fizikai állapotára, mozgására, az osztályon belüli és kívüli (pl. otthoni) magaviseletére, amennyiben vannak, egyéb vizsgálati eredményekre, művészeti munkákra, a más gyermekekkel és felnőttekkel való kapcsolatára, a tanulási és munkaszokásokra, az otthoni körülményekre, az iskolai munkára, a házi feladatokra, a szolgálatkészségére, részvételére az iskolában, a különböző tárgyakhoz és iskolai tevékenységekhez való viszonyára.

Ezeket a megfigyeléseket a tanárok a rendszeres tanári konferenciák keretében megosztják az egész tantestülettel. A folyamat lezárásakor a megfigyelést végző tanárok megpróbálnak utakat és lehetőségeket felvázolni, melyek segítséget jelenthetnek a gyermek fejlődésében, de néha már a tanári kar kitüntetett figyelme is jó hatással van a gyermekekre.

Osztálymegfigyelések

A rendszeres osztálymegfigyelések az osztálytanító kezdeményezésére az osztályban tanító szaktanárok részvételével történnek. Ezek a megbeszélések az adott osztály pillanatnyi állapotáról alkotott kép megformálását jelentik a tudásszinttől a szociális dinamikáig.

Egy osztályról átfogó felmérés készül amikor egy bizonyos fejlődési csomópontot ér el, például második osztály végén, illetve amikor a középiskolába lép, vagy ha egy új tanár veszi át az osztályt, ha a szaktanárok közösen úgy ítélik meg, hogy az osztály különleges figyelmet érdemel. Az osztálymegfigyelések különböző dolgokra koncentrálhatnak a tudásszinttől a szociális dinamikáig. Az osztályról nagyobb felmérés készül, amikor a középiskolába lép.

KÜSZÖBBESZÉLGETÉSEK

A 8.évfolyam végén a tanulók ún. küszöbbeszélgetésen vesznek részt, ahol rátekintenek az iskolai évek eddigi eredményeire, alkotásaikra, elvégzett munkáikra, és megfogalmazhatják elképzeléseiket, terveiket az előttük álló középiskolai évekre és a távolabbi jövőre vonatkozólag.

A beszélgetés méltó komolysággal érzékelteti, hogy itt egy minőségi váltás küszöbén állnak, melynek átlépése nem automatikus. Az is előfordulhat, hogy itt válik véglegessé, hogy más iskolatípusban találunk személyre szabott, pozitív jövőképet kínáló megoldást.

A külső intézményekből jelentkezők nem a küszöb beszélgetésen vesznek részt, hanem a szüleikkel együtt az új tanulók felvételére vonatkozó szabályoknál meghatározottak szerint járunk el.

A tanulók jutalmazásának elvei és módja

Azon tanulók, akiknek tanulmányi eredménye kiemelkedő, szervezési s egyéb közösségi munkákban kiemelkedően aktívak, az osztálytanító/ osztálykísérő, DÖK javaslatára Tanári Kollégiumi dicséretben részesülnek, mely az év végi bizonyítványukba is bekerül. Munkájukat (füzetek, művészeti alkotások, stb.) az iskola különböző rendezvényein kiállítjuk.

Tárgyi jellegű jutalmazásban a tanulók iskolánkban nem részesülnek.

Az írott szöveges értékelésről és a szöveges bizonyítvány jegyre váltásáról lásd a pedagógiai program mellékletét.

Gödöllői Waldorf Általános Iskola és AMI az új Waldorf-kerettanterv alapján átdolgozott Pedagógiai Programját az iskola Tanári Kollégiuma elfogadta.

Gödöllő, 2014. 08. 26.

.....
konferenciavezető

Gödöllői Waldorf Általános Iskola és AMI az új Waldorf-kerettanterv alapján átdolgozott Pedagógiai Programját jóváhagyom.

Gödöllő, 2014. 08. 26.

.....
igazgató